

Дильбарханов Басымбек Пердебековичтің "Постменопаузальдық остеопорозы бар пациенттердегі дентальды имплантацияның ерекшеліктері" тақырыбындағы 6D110100 – "Медицина" мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін диссертациялық жұмысының

АННОТАЦИЯСЫ

Зерттелетін тақырыптың өзектілігі.

Қазіргі жағдайда дентальды имплантацияны қолдану шайнау функциясы мен эстетиканы қалпына келтіру үшін екіншілік адентиясы бар науқастарды стоматологиялық оңалтудың ең оңтайлы әдісі болып қала береді (Кулаков А.А., 2011; Тимофеев А.А., 2012; Temmerman A., 2017; Weitzmann M.N., 2016; Albrektsson T., 2005; Szymanska J., 2007). Сонымен қатар, тістерді имплантациялау көрсеткіштерін кеңейту үшін асқынулардың пайда болу қаупін азайту мәселесі өзекті болып табылады. Ғылыми зерттеулер көрсеткіштері бойынша (Hao L., 2017; Chen H., 2013; Guiglia R., 2013; Temmerman A., 2017; Palattella P., 2008), асқынулардың маңызды себептерінің бірі-пациенттерде жалпы соматикалық патологияның болуы.

Зерттеу нәтижелері көрсеткендей (Dvorak G., 2011; Yuan Y., 2020; Siebert T., 2015; Gao A., 2020), дентальды имплантанттарды организмнің қабылдамау себептері көбінесе түсініксіз, әсіресе егде жастағы адамдарда және көбінесе әйелдерде (Dvorak G., 2011; Yuan Y., 2020; Siebert T., 2015; Gao A., 2020).

Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының мәліметтері бойынша денсаулық сақтаудың маңызды проблемаларының бірі остеопороз болып табылады, ол жүрек-қан тамыр, онкологиялық аурулар мен қант диабетінен кейін маңыздылығы бойынша төртінші орында (ДДСҰ, 2016).

Остеопороздың пайда болуының алғашқы кезеңдері симптомсыз өтеді (Lee J. W., 2019; Brown B. N., 2017). Әдетте, әйелдер анамнезді жинау кезінде шағымданбайды және өздерін "іс жүзінде сау деп санайды" яғни олар тіс имплантациясы жасаудың қарсы көрсеткіштері топына кірмейді. Алайда, дәл осы пациенттерде дентальды имплантанттарды организмнің қабылдамауы постменопаузальдық остеопорозбен байланысты болуы мүмкін, бұл олардың жақ сүйектеріндегі остеоинтеграциясына әсер етуі мүмкін.

Остеопороз-бұл көп факторлы сипаттағы қаңқа ауруы, оның пайда болу жиілігі жасына қарай артады. ХХІ ғасырда адамның өмір сүру ұзақтығы арта түсті, үлкен жастағы адамдар санының көбеюіне және белсенді өмір салтын жүргізетін әйелдер санының басым болуына әкелді. Сонымен қатар, менопаузада дамып жатқан гипоэстрогения минералды компонент пен ақуыз матрицасын төмендетуіне байланысты сүйек массасының қарқынды жоғалуына әкеледі. Остеопороздың басқа көріністерімен қатар, әйелдерде менопаузадан кейінгі кезеңде альвеола сүйегінің атрофиясының әр түрлі дәрежесімен суреттелетін екіншілік адентия жиі байқалады, бұл пациенттердің өмір сүру сапасын едәуір нашарлатады (Garcia-Fernandez L., 2018).

Жоғарыда келтірілген мәліметтер имплантаттарды қабылдамау сүйек тіні метаболизмінің жүйелі бұзылуымен, атап айтқанда дамып келе жатқан постменопаузальдық остеопорозбен байланысты болуы мүмкін, бұл жағдайда жақтардың сүйек тінінде жоғары резорбция, остеопения және остеопороз түрінде патологиялық өзгерістер болады.

Дентальды имплантаттарды қолдану - сапалы стоматологиялық протездеу үшін оңтайлы мүмкіндік екендігі дәлелденген факт (Brankston G., 2007; Laheij A. M., 2012; Grisa A., 2018). Ортопед - стоматологтың көмегіне мұқтаж пациенттердің санының көптігі стоматологиялық көмектің осы түрін жетілдіру қажеттілігін көрсетеді. Осыған байланысты, тіс қатарларындағы ақауларды жоюдың ең озық әдістемелерінің бірі ретінде қазіргі заманғы дентальды имплантология ұсынатын техникалық және конструктивтік мүмкіндіктерді барынша кеңінен қолдану халыққа, оның ішінде постменопаузальдық остеопорозы бар пациенттерге стоматологиялық көмекті жетілдірудің өзекті тәсілі болып табылады.

Жоғарыда аталған патогенетикалық механизмдердің болуы және менопаузадан кейінгі остеопорозы бар науқастарда остеопороздың даму ықтималдығы хирургиялық операция алдында дайындық шеңберінде мұқият тексеруді талап етеді.

Өкінішке орай, бүгінгі күні дентальды имплантация жүргізу кезінде постменопаузальдық остеопорозы бар пациенттерде стоматологиялық мәртебе туралы жүйелі ақпарат көзі жоқ. Осылайша, ықтимал асқынулардың пайда болу қаупін азайту үшін дентальды имплантациядан бұрын патологияның осы түрі бар науқастарды операцияға дейінгі және операциядан кейінгі жүргізу тактикасын жасау өте өзекті болып көрінеді, бұл осы ғылыми зерттеудің қажеттілігін анықтады.

Диссертациялық зерттеу мақсаты: постменопаузальдық остеопорозы бар науқастарда дентальды имплантацияның остеоинтеграциясының тиімділігін арттыру.

Зерттеу объектілері:

- дентальды имплантацияға көрсеткіштері бар постменопаузальдық остеопорозы бар пациенттер;
- медициналық (стоматологиялық) құжаттарды ретроспективті талдау.

Бақылау бірліктері:

- менопаузадан кейінгі кезеңде әйелдердің сүйек тінінің құрылымдық-функционалдық жағдайын анықтау үшін "С. Ж. Асфендияров атындағы ҚазҰМУ" КЕАҚ стоматология бойынша интернатура кафедрасына және "Stominvest и К" стоматологиялық клиникасына көмекке жүгінген 144 әйел таңдалды, олардың 25-тен 68 жасқа дейінгі 59 әйел cross-sectionalstud айқаспалы зерттеуі бойынша іріктеудің барлық критерийлеріне толық сәйкес келді;

- талдау жүргізу үшін мұрағат материалдарынан "С. Ж. Асфендияров атындағы Қазақ ұлттық медицина университеті" КЕАҚ стоматологиялық клиникасында және ЖШС "Stominvest&К " стоматологиялық клиникасында

2018-2019 жылдар аралығында кеңес берілген және тексерілген 4 395 пациенттің медициналық құжаты таңдалып алынды.

- науқастарды операция алдындағы тексеру үшін "С. Ж. Асфендияров атындағы ҚазҰМУ" КЕАҚ стоматология бойынша интернатура кафедрасына стоматологиялық көмекке жүгінген 60 пациент таңдалды.

- клиникалық зерттеулер жүргізу үшін "С. Ж. Асфендияров атындағы ҚазҰМУ" КЕАҚ стоматология бойынша интернатура кафедрасына және " Stominvest и К " стоматологиялық клиникасына стоматологиялық көмекке жүгінген 100 пациент таңдалды.

Талданатын ақпараттық материалдың саны-2 монография, 5 диссертациялық жұмыс, 6 оқу құралдары мен оқулықтар, 2 талдамалы есеп, 6 ДДҰ және ҚР ДСМ әдістемелік ұсынымдары, 137 ағылшын тіліндегі ғылыми мақалалар.

Зерттеу заты: сүйек тінінің минералдану дәрежесіне байланысты менопаузадан кейінгі остеопорозы бар науқастардың остеоинтеграция процестерін зерттеу.

Жүргізілген орны: стоматология бойынша интернатура кафедрасы, "С. Ж. Асфендияров атындағы ҚазҰМУ стоматологиялық клиникасы, "Stominvest и К "стоматологиялық клиникасы" ЖШС (Алматы қ.).

Зерттеу мақсаты:

1. Менопаузадан кейінгі остеопорозы бар науқастарда дентальды имплантацияны жоспарлау және жүргізу кезінде диагностикалық зерттеу әдістерінің ақпараттық мазмұнын зерттеу.

2. Зертханалық зерттеулер, ультрадыбыстық денситометрия, рентгенография және конустық-сәулелік компьютерлік томография деректері бойынша менопаузадан кейінгі остеопорозы бар пациенттерде жақ сүйегінің метаболизмі мен тығыздығын бағалауды жүргізу.

3. Дентальды имплантация жүргізу үшін менопаузадан кейінгі остеопорозы бар науқастарды іріктеу критерийлерін негіздеу.

4. Постменопаузальды остеопороз кезінде дентальды имплантация жүргізудің хирургиялық хаттамасын әзірлеу.

5. Постменопаузальды остеопорозы бар науқастарда дентальды имплантация кезеңдерінде остеоинтеграцияның тиімділігін және сүйек ішілік имплантаттардың тұрақтылық көрсеткіштерін бағалау.

Зерттеу әдістері:

- негізгі (сұрап тексеру, қарап тексеру, сүңгілеу, қағып тексеру, сипап тексеру);

- Қосымша (ауыз қуысы гигиенасының индексі);

-арнайы (рентгенография, ортопантомография, КЛКТ, периотестометрия, денситометрия);

- лабораториялық (сүйек тінінің түзілуі мен резорбциясының ерекше маркерлерін айқындай отырып, қан мен несептің биохимиялық талдауы);

-дәлелді медицина элементтерімен статистикалық талдау.

Зерттеудің негізгі нәтижелері.

1. Әдеби шолу, стоматологиялық көмек негізгі стоматологиялық аурулардың жоғары таралуына байланысты медициналық қызметтің ең танымал және жаппай түрлерінің бірі екенін көрсетті. Сонымен, балалардың 70-90% - ы және ересектердің 100% - ы белгілі бір стоматологиялық аурулардан зардап шегеді. Ересек тұрғындар арасында стоматологиялық аурулардың таралуы 95,0-96,0% - ға жетеді, 35 жастан асқан адамдарда тіс ауруларымен байланысты проблемалар бірінші орынға шығады, тіс протездеу қажеттілігі 60-100%-ға жетеді. Қазақстан Республикасында 2018 жылы 1 817 стоматологиялық ұйым жұмыс істейді, оның ішінде 596 (33 %) мемлекеттік меншік нысанына және 1221 мемлекеттік емес нысанына (67%)кіреді. Өткен жылдармен салыстырғанда мектептер мен ауылдық жерлерде жаңа стоматологиялық кабинеттердің ашылуы есебінен мемлекеттік ұйымдардың саны 10% - ға артты, бұл халықтың стоматологиялық көмекке, әсіресе дентальды имплантологияға қол жетімділігінің артқандығын айғақтайды.

2. Мұрағат материалдарынан алынған медициналық құжаттамаға талдау жүргізу нәтижесінде стоматологиялық көмекке , жүгінгендердің көпшілігі (74,1%) 41-ден 60 жасқа дейінгі адамдарды құрайтынын көрсетті. Дентальды импланттарды пайдалана отырып емдеу 916 пациентке жүргізілді, бұл 20,8% - ды құрады.

Жақ сүйек архитектурасының әр түрлі типтеріндегі дентальды имплантация нәтижелерін талдау остеопорозы бар науқастарда сүйекшілік имплантация операциясынан кейін 1,5-тен 10 жылға дейін және одан да көп уақыт ішінде импланттардың тек 66% - ы жұмыс істеу қабілетін сақтағанын көрсетті, ал жақ сүйек архитектурасының қалыпты типінде имплантацияның тиімділігі 95%. Периимплант аймағындағы остеолиз процестеріне минералдану дәрежесінің әсерін зерттеу мынаны көрсетті. Тік және көлденең мойынбөлігі остеолиздің ең аз мөлшері минералдану дәрежесінің физиологиялық нормадан 30% - дан аспайтын төмендеуі бар адамдарда байқалды.

Осылайша, менопаузадан кейінгі кезеңде әйелдерде сүйек тінінің жоғары ремодельденуі фонында (остеокальцин: $p = 0.005$, β -СТх: $p = 0.002$) жоғарғы және төменгі жақтың альвеолярлы өсіндісінің бұзылуының жоғарылауы байқалады, алайда өзгерістер СА ($p=0.009$) деңгейінің статистикалық маңызды, сенімді жоғарылауы аясында статистикалық тұрғыдан сенімсіз болды.

3. Біз жүргізген стоматологиялық тексеру КПУ индексінің орташа мәні I топта 24,2+1,5, II топта 22,9+1,8 және 15,7+1,2 екенін көрсетті. Осылайша, остеопорозбен ауыратын науқастарда кариестің қарқындылығы соматикалық сау адамдарға қарағанда 1,5 есе жоғары болды ($p<0,05$).

Рентгендік зерттеу нәтижелері бойынша I-ші топтағы жүйелі остеопорозы бар пациенттердің көпшілігінде 23 (79,3 %) жағдайда сүйек тінінің IV түрі (сурет18) байқалды, өйткені тіс қатарындағы ақаулар аймағында кортикальды қабат жұқа және кеуек тәрізді сүйек борпылдақ болған. 13,8% жағдайда альвеола өсіндісінің сүйек тіндері сүйек тінінің III типін құрады, онда жұқа компактiлi қабат жеткiлiктi тығыздықтағы кеуек

тәрізді сүйек қабатын жабады. 6,9% жағдайда альвеола өсіндісінің сүйек тіні сүйек тінінің II типіне сәйкес келді-қалың компактті қабат пен тығыз кеуек сүйек сақталған.

СКТ-зерттеулер ақпаратын өңдеу кезінде I топтағы остеопорозы бар пациенттерде имплантацияның болжамды учаскелеріндегі сүйектің орташа биіктігі $10,1 \pm 0,9$ мм, II топта- $12,2 \pm 1,1$ мм құрағанын көрсетті. III-ші топтың (бақылау тобының) пациенттерінде бұл көрсеткіш сенімді жоғары болды - $13,6 \pm 0,7$ мм ($p < 0,05$). Орташа шамаларды есептей отырып, бейненің сызықтық денситометриясы әдісімен оптикалық тығыздықты зерттеу кезінде мынадай деректер алынды. I топтағы пациенттерде альвеолярлы өсінділердің кеуекті затының оптикалық тығыздығы 150 ± 20 бірлік Н құрады, бұл жақ сүйектерінің әлсіз минералданғандығын көрсетті, II топтағы пациенттерде- 234 ± 85 бірлік Н, III топтағы пациенттерде - 428 ± 150 бірлік Н. Сонымен, зерттелген топтар ішіндегі көрсеткіштердің әртүрлілігіне қарамастан, алынған мәліметтер I және II топтағы пациенттерде сүйек заттарының көлем бірлігіндегі мөлшерінің төмендеуін және сүйектің сапалық құрамының өзгеруін-органикалық және минералды компоненттердің арақатынасын бағалауға мүмкіндік береді.

Ультрадыбыстық денситометриялық зерттеу нәтижелерін талдау кезінде зерттелген топтар ішіндегі көрсеткіштердің айтарлықтай әртүрлілігі анықталды. I топтағы остеопорозы бар пациенттерде алынған деректер сүйек тінінің жүйелік патологиясы жоқ адамдар тобымен салыстырғанда дыбыстық толқынның өту жылдамдығы орта есеппен 41,6%-ға төмендегені анықталды. II топтағы остеопорозы бар пациенттерде сүйек тінінің эхо тығыздығының орташа шамасы сүйек тінінің жүйелік патологиясы жоқ адамдар тобымен салыстырғанда 31,1% - ға төмен болды. Алынған мәліметтер остеопорозбен ауыратын науқастарда жақтың сүйек затының көлем бірлігіне азаюын және оның сапалық құрамының өзгеруін - органикалық және минералды компоненттердің арақатынасын бағалауға мүмкіндік береді.

Биохимиялық зерттеулер көрсеткендей, I-ші топтағы остеопорозы бар пациенттерде тәуліктік несептегі оксипролин мөлшері тәулігіне $32,8 \pm 2,6$ нг, ал II-ші топтағы пациенттерде тәулігіне $29,4 \pm 2,2$ нг құрады, бұл қалыпты мәннен асып түсті. III топтағы пациенттерде оксипролин деңгейі қалыпты көрсеткіштер шегінде - тәулігіне $22,4 \pm 2,1$ нг болды. I топтағы 5 пациентте (33,3 %) сүйек сілтілік фосфатаза белсенділігінің көрсеткіштері норма шегінде болды, 4-еуінде (26,7 %) - осы көрсеткіштің төмендегені және ексерілгендердің 6 (40,0 %) да - оның жоғарылауы байқалды. II топта 81,8% құраған 18 адамда сілтілік фосфатаза белсенділігінің төмендеуі байқалды. Осы топтағы қалған 4 зерттелушіде (18,2%) сілтілі фосфатазаның белсенділігі қалыпты шекте болды. III топта барлық пациенттерде сүйек сілтілілік фосфатаза белсенділігінің көрсеткіштері нормада болды.

4. Біз сүйек тінінің әлсіз минералдануы бар IV -типтегі сүйектің түріне арналған клиникалық хаттаманы жасадық. Бұл клиникалық хаттамада дентальды имплантты орнатудың әр кезеңі кезең-кезеңімен сипатталған.

Сонымен қатар, постменопаузальдық остеопорозы бар науқастарда дентальды имплантты бекіту тәсілі әзірленді.

Постменопаузальдық остеопорозы бар науқастардың дентальды имплантация кезінде динамикалық тексеру нәтижелері 72 (93,5%) орнатылған дентальды имплантта 72 (93,5%) бастапқы тұрақтылыққа қол жеткізілгенін көрсетті, 5 дентальды имплант +10-нан +19-ға дейінгі аралықта "Periotest S" нәтижелерін көрсетті.

Операциядан кейін үш айдан кейін дентальді импланттың тұрақтылығын өлшеу кезінде «Periotest S» құрылғысының деректері бойынша 73 (94,8%) дентальді импланттың -08-ден +07 (төзімді) аралығында тұрақтылыққа ие екенін көрсетті. Сонымен қатар 2 (2,6%) дентальді имплантат +14- +19 дәрежеде, яғни аздап қозғалмалы екендігі анықталды. Операциядан алты ай өткеннен кейін дентальді имплантаттардың тұрақтылығын талдау барысында, салыстырмалы бірінші топта 29 (93,5%) дентальді имплантаттардың периотестометриялық мәні -08-ден + 7-ге дейінгі болғанын көрсетті, бұл дентальді имплантаттардың тұрақтылығын айқындайды. Осы топта 2 (6,5 %) дентальді имплантат +43- +49 нәтижес көрсетті, бұл дентальді имплантаттардың тұрақтылығының жоқ екендігін айтады. 2-ші салыстырмалы топтың нәтижелері бойынша 23 (92%) дентальді имплантат -08- +07 көрсеткішпен остеоинтеграцияға жеткенін көрсетті. Бір дентальді имплантат (4%) периостест көрсеткіші бойынша +46 болды, бұл дентальді имплантат пен сүйекте остеоинтеграцияның жоқтығын көрсетеді.

Бақылау тобындағы науқастарда периотестометрия -08 ден -06ға дейін нәтижені көрсетті, бұл 21 (осы топтағы орнатылған дентальді имплантаттардың ішінде 100%) дентальді имплантаттың берік остеоинтеграциясын айқындайды. Бірінші топтың нәтижесі -08 ден +09ға дейін, яғни 29 (осы топта орнатылған имплантаттардың 93,5%-ы) дентальді имплантаттарда берік остеоинтеграция болғанын көрсетеді, тек 2 (осы топта орнатылған дентальді имплантаттардың 6,5 %-ы) дентальді имплантатта +46 және +48 нәтижемен остеоинтеграция процесі болмады. Екінші топтың (2-ші салыстырмалы топ) қорытындысы бойынша 24 науқаста (осы топта орнатылған имплантаттардың 96%-ы) -08 ден +09ға дейінгі көрсеткіш анықталды. Бір дентальді имплантат +33 көрсетті, яғни остеоинтеграция процесі жоқ.

Дентальді имплантаттарды орнатудың клиникалық экспериментінің нәтижелері жаңа хирургиялық хаттаманы қолдану дентальді имплантаттардың бастапқы тұрақтандыру нәтижелерін жақсартатынын көрсетті, бұл өз кезегінде постменопаузальдық остеопорозы бар науқастардың жақ сүйек тінімен дентальді имплантаттың интеграциясын жақсартты. Осылайша осы санаттағы науқастардың өмір сүру сапасын арттырды.

Ғылыми жаңалық.

Зерттеудің ғылыми жаңалығы - алғаш рет

- постменопаузальдық остеопорозбен ауыратын науқастарда дентальді имплантациясы кезінде диагностикалық зерттеу әдістерінің басымдылығы мен ақпараттылығы анықталды;

- постменопаузальдық остеопороз кезіндегі жақ сүйек тінінің минералдану дәрежесіне байланысты дентальді имплантаттардың остеоинтеграциясының заңдылығы дәлелденді;

- әртүрлі дәрежедегі жақ сүйектерінің остеопатиясы кезінде сүйек беті мен тіс имплантатының түйісуін ескере отырып, бастапқы тұрақтандыру сапасы зерттелді;

- постменопаузадағы остеопорозбен ауыратын науқастарға дентальді имплантациясының хирургиялық хаттамасы және постменопаузальдық остеопорозы бар науқастарда дентальды имплантатты бекіту тәсілі әзірленді;

- постменопаузадағы остеопороз кезінде тістерді имплантациялауды жүргізуде хирургиялық стоматологиялық көмекті жақсарту бойынша ғылыми ұсыныстар негізделді.

Қорғауға ұсынылған ережелер:

1. Менопаузадан кейінгі остеопорозбен ауыратын науқастарда тиімді дентальді имплантация жүргізу үшін пәнаралық тәсіл (имплант-стоматолог, гинеколог, эндокринолог, ортопед-стоматолог, пародонт дәрігерінің ынтымақтастығы) және функционалдық және эстетикалық оңалтудың заманауи принциптерін қолдану қажет.

2. Менопаузадан кейінгі остеопорозбен ауыратын науқастарда дентальді имплантациясы кезіндегі асқынулардың дамушы факторы сүйек тығыздығының төмендігі – Хаунсфилд шкаласы бойынша NU 500 -ден аз.

3. Менопаузадан кейінгі остеопорозбен ауыратын науқастарда остеоинтеграция процесін жақсарту үшін агрессивті бұранда және жұқа стерженьмен дентальді импланттарын қолданған жөн. Бұл жағдайда дентальді имплантаттан 1 мм кіші имплантатқа өлшемін жасау маңызды.

Алынған нәтижелердің практикалық маңызы.

Автор постменопаузальдық остеопорозбен ауыратын науқастарда дентальді имплантацияны ұтымды жоспарлау мен жүзеге асыруды зерттеу мен негіздеудің әдістемелік тәсілдерін анықтады; стоматология саласына елеулі үлес болып табылатын жақ сүйек тінінің минералдану дәрежесіне байланысты дентальді импланттардың остеоинтеграциясына әсер ететін факторлар анықталды.

Зерттеудің практикалық маңыздылығы мынада: үлкен клиникалық материалда алынған зерттеу нәтижелері постменопаузальдық хаттамасы бар науқастар үшін дентальді имплантацияның арнайы хирургиялық хаттамасын және постменопаузальдық остеопорозы бар науқастарда дентальды имплантатты бекіту тәсілін әзірлеу қажеттілігін дәлелдеді, бұл емдеу тактикасы нақты таңдауға және стоматологияда заманауи технологияларды дер кезінде қолдану үшін маңызды. Стоматолог-имплантологтарға тіс қатарының ақаулары бар науқастардың өмір сүру сапасын және емдеу тиімділігін арттыруға мүмкіндік беретін дентальді импланттардың бастапқы тұрақтануына және остеоинтеграциясына әсер ететін факторлар анықталды.

Ғылымның даму бағыттарына немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкестігі.

Диссертациялық жұмыс «Салауатты ұлт» Ұлттық жобасында көрсетілген Қазақстан Республикасының әрбір азаматына сапалы және қолжетімді медициналық көмек көрсету мақсатымен тұспа тұс келеді. Сонымен қатар 1 Тапсырма “Халықты денсаулық сақтау қызметтерімен кеңінен қамтуды қамтамасыз ету” Бағыт 1. “Қолжетімді және сапалы медициналық көмек” («Салауатты ұлт» әрбір азаматқа сапалы және қолжетімді медициналық көмек көрсету ұлттық жобасын бекіту туралы) Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 12 қазандағы № 725 қаулысы).

Докторанттың жеке үлесі.

Диссертацияда ұсынылған және ғылыми жаңалығы бар барлық нәтижелерді автордың өзі алған. Автор операцияға оператор немесе ассистент ретінде қатысты, оның нәтижелері клиникалық, зертханалық және аспаптық зерттеу әдістерін қолдана отырып бағаланды. «Стоминвест и К» (Алматы) стоматологиялық клиникасының, « Dental City » ЖШС (Алматы қ.), «Стоматология» оқу-клиникалық орталығы ЖШС (Нұр-Сұлтан қ.), «С.Д. Асфендияров атындағы ҚазҰМУ» КЕАҚ стоматология мектебінің практикасына постменопаузальдық остеопороз фондында дентальді имплантаты бар науқастарды диагностикалау және басқару алгоритмі және постменопаузальдық остеопорозы бар науқастарда дентальды имплантантты бекіту тәсілі енгізілді.

Диссертация нәтижелерін апробациялау.

Диссертацияның негізгі материалдары: 2019 жылдың 11-12 қазанында Шымкент қаласында өткен Оңтүстік Қазақстан медицина академиясының 40 жылдығына арналған медицина және фармацияның өзекті мәселелеріне арналған халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция; 10 желтоқсан 2020 жыл, Түркістан, Қазақстан Республикасы «Заманауи стоматология: ғылымнан тәжірибеге» халықаралық онлайн конференциясы, «Стоматологиялық имплантология және эстетикалық стоматологиядағы тенденциялар: тәлімгерлердің тәжірибесі және жас мамандардың болашағы» халықаралық ғылыми-тәжірибелік онлайн конференциясы, 21 қараша 2020 ж., Ташкент, Өзбекстан Республикасы; профессор А.Ақановты еске алуға арналған «Ақанов оқулары» халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясы, 25 қыркүйек 2019 ж., Алматы, Қазақстан Республикасы; Стоматология интернатура кафедрасының отырысы, Алматы қ., 3 ақпан 2021 ж.; С.Д.Асфендияров атындағы ҚазҰМУ стоматология бойынша ғылыми комиссиясының отырысы, Алматы, 2 маусым 2021 ж.

Қорытынды.

1. Әдеби шолу стоматологиялық көмек негізгі стоматологиялық проблемалардың жоғары таралуына байланысты ең танымал және жаппай медициналық қызмет түрлерінен қарым-қатынаста көрінетінін көрсетті. Жүргізілген зерттеулер қазіргі заманғы имплантант мәселесін шешудегі пәнаралық тәсілдің мүмкіндіктерін көрсетті, бұл қатар жүретін патологиясы бар үлкендерге қатысты.

2. Зерттеу негізінде минералдану дәрежесі мен кальций құрамының остеоинтеграция процестерімен және іргелес остеолиздің мөлшерімен тікелей

байланысы байқалады. Осыған байланысты, операцияға дейінгі кезеңде жақ сүйектеріндегі минералдану дәрежесі мен кальций мөлшері дентальды имплантацияны болжаудың өлшемі болып табылады деп қорытынды жасауға болады.

3. Біз жүргізген стоматологиялық тексеру КПУ индексінің орташа мәні I топта 24,2+1,5, II топта 22,9+1,8 және 15,7+1,2 екенін көрсетті. Осылайша, остеопорозбен ауыратын науқастарда кариестің қарқындылығы соматикалық сау адамдарға қарағанда 1,5 есе жоғары болды ($p < 0,05$).

4. Біз сүйек тінінің әлсіз минералдануы бар сүйектің IV түріне арналған клиникалық хаттаманы жасадық. Бұл клиникалық хаттамада дентальды имплантты орнатудың әр кезеңі кезең-кезеңімен сипатталған. Сонымен қатар, постменопаузальды остеопорозы бар науқастарда дентальды имплантты бекіту тәсілі әзірленді.

Дентальды импланттарды орнатудың клиникалық экспериментінің нәтижелері жаңа хирургиялық хаттаманы және дентальды имплантты бекіту тәсілін қолдану дентальды имплантты бастапқы тұрақтандыру нәтижелерін жақсартқанын көрсетті, бұл өз кезегінде дентальды импланттың постменопаузадан кейінгі остеопорозы бар науқастардың жақ сүйектерінің сүйек тінімен интеграциясын жақсартты, осылайша пациенттердің осы санаттарының өмір сүру сапасын арттырды.

Тәжірибелік ұсыныстар.

1. Біз ұсынған хирургиялық хаттама бойынша дентальды имплантация операциясын жүргізгеннен кейін постменопаузальды остеопорозы бар пациенттерде операциялық және операциядан кейінгі кезеңде асқынудың даму қаупінің жоғарылауын болжау операция кезінде дентальды имплантты бастапқы тұрақтандыруға қол жеткізуге және дентальды имплантты жақтың сүйек тініне интеграциялау жағдайларын жақсартуға мүмкіндік береді.

2. Постменопаузальды остеопорозы бар пациенттерде жоспарланған дентальды имплантация аймағында сүйек тінінің тығыздығын анықтау қажет.

3. Біз ұсынған клиникалық хаттаманы және дентальды имплантты бекіту тәсілі стоматологиялық клиникаларда, әсіресе хирургиялық кабинетте қолдану менопаузадан кейінгі остеопорозы бар науқастарды сапалы оңалтуға ықпал етеді.

4. Жақ сүйектерінің сапасын жоспарлау және анықтау үшін КБЖ әдісін қолданған жөн. Жоспарлау түпкілікті ортопедиялық конструкциясының орнатқанға дейін дентальды имплант. Протездеуден бұрын жақ сүйегінің сүйек тінімен дентальды импланттың интеграциясын анықтау үшін Periotest аппаратын қолдану.

5. Постменопаузальды остеопорозы бар пациенттерге дентальды имплантация жүргізу үшін осы санаттағы пациенттерді сапалы стоматологиялық оңалту мақсатында эндокринологтар мен гинекологтарды тарту ұсынылады.

6. Біз менопаузальқ остеопорозы бар пациенттерді емдеуді ұсынамыз, олар өмір бойы стоматологиялық оңалтудан кейінгі стоматологиялық имплантанттар орнатылды.

Публикациялар.

Диссертациялық зерттеу тақырыбы бойынша 4 ғылыми жұмыс жарияланды, оның ішінде 1-і Scopus деректер базасына енгізілген халықаралық рецензияланатын журналдарда (60 пайыздық). «Қазақстан Республикасындағы стоматологиялық көмекті талдау» тақырыбы бойынша әдістемелік ұсыныстар әзірленіп, өнертапқыш куәлігі алынды.

Диссертацияның көлемі және құрылымы.

Диссертация 141 беттен тұратын машинкамен басылған мәтіннен және кіріспеден, «Әдебиеттік шолу» тарауынан, «Материалдар мен зерттеу әдістері» тарауынан, «Зерттеу нәтижелері» тарауынан, қорытындыдан, практикалық ұсыныстардан және әдебиеттер тізімінен тұрады. Жұмыс 47 сурет және 29 кестемен суреттелген. Библиография 186 дереккөзді қамтиды.